

SPECIALPRISEN
DET DANSKE LANDSTED

RE NOVER
SPECIALPRISEN 2021

VINDER AF SPECIALPRISEN 2021

Specialprisen går til et originalt og særligt projekt, der ikke lever op til alle Renoverprisens kriterier, men som alligevel fortjener hæder – f.eks. for sin stærke idé og frivillige indsats. Og i 2021 er det 'Det Danske Landsted', der fuldt fortjent kan kalde sig vinder af den særlige pris.

DET DANSKE LANDSTED

FRA FALDEFÆRDIG FRUGTLADE TIL LANDSTED

Ved Jungshoved ligger omgivet af æbletræer en tidligere frugtlade til en frugtpressestation. Æblerne er skiftet ud med en familie, der med en ny førstesal oven på ladens mure ikke bare kan glæde sig over deres nye landsted, men også over at genbruge en tom bygning og bidrage til liv på landet.

Beliggenhed
Jungshoved

Realiseret
2020

Anvendelse
Bolig

Areal
1-500 m²

Bygherre
Kirstine Tramm og Torsten Bondo

Arkitekt
NORRØN A/S

Ingeniør
Regnestuen APS

Entreprenør
KØ Entreprise

Huset er det første, der er realiseret i regi af et samlet koncept, Det Danske Landsted, der er udviklet af en ung tegnestue. Inspireret af svenske ødegårde fik arkitekterne idéen til at forvandle tomme bygninger på landet til landsteder frem for at rive dem ned. Som pioner har huset været igennem en lang proces med afmatrikulering og tilladelse til at skifte funktion fra landbrug til rekreation, og det har krævet mod, tålmodighed, godt samarbejde og en tro på idéen fra alle projektets parter.

Bevaring giver gevinst

At bevare gamle bygninger er som regel en bæredygtig tilgang, fordi renovering af huse, der allerede er opført, ikke belaster klimaet nær så meget, som hvis husene rives ned og erstattes af nye. Bevaringen af frugtladen er også med til at fastholde en eksisterende landsbystruktur. Herudover ligger mange af de tomme bygninger på landet meget naturskønt, så der er et stort potentiale i at bruge dem som pendant til et typisk sommerhus med en mere attraktiv placering end på rad og række i ensartede sommerhusområder.

Hævet på de gamle mure

Huset er i to etager – nederst den gamle frugtlade og øverst et helt nyt hus hævet op på ladens solide mure. Det er en del af idéen at lade den gamle bygning stå uopvarmet, så man ikke behøver dække murene til med isolering – så forsvinder den rustikke karakter, som måske netop var det, man

faldt for. Samtidig er det heller ikke sikkert, at ingeniøren uden alt for store og dyre undersøgelser kan garantere, at de gamle ydermure kan holde til en ny overetage. Derfor bæres det nye hus af en selvstændig konstruktion og er opført efter alle gældende regler, så det kan leve op til moderne krav til komfort, samtidig med at stemningen af en anden tid stadig fornemmes. I stueetagen får man en række praktiske rum forærende og i dette tilfælde også et fleksibelt rum med et åbent ildsted. Her kan man trække ind og stadig være tæt på naturen, når duggen falder, eller det bliver for køligt udenfor.

Forskellige zoner

Den nye bygning ovenpå er et velisoleret, opvarmet hus på omkring 70 m² med to soverum, stue, køkken og badeværelse. Huset spænder ikke ud over hele laden, der stikker frem i hver ende og danner to gårdhaver. Mod øst er gården privat og lukket mod omverdenen med udendørs bruser og mulighed for at dyrke blomster eller krydderurter, uden at rådyrene spiser dem. Gården mod vest er åben mod omgivelserne, men dørhullerne kan lukkes med revledøre, og foran vinduesåbningerne er helt enkelt monteret et lag glas, så det ikke blæser ind.

Nøjsomt med stor effekt

Den nye bygning er af træ, både tømmerkonstruktionens fire kraftige stolper og den udvendige bræddebeklædning. Konstruktionen står synlig og

→ friholdt fra murene i stueetagen og er stabiliseret af den centrale trappekerne, der giver adgang til førstesalen. Kernen, lofter, vægge, gulve og interiøret i boligen er også af træ, og alle materialerne kan i princippet fås hos den lokale tømmerhandel. Konceptet kan bruges over hele landet, men der er lagt vægt på inspiration fra lokal byggeskik – frugtladen er kalket, og den nye førstesal er inspireret af de trempelkonstruktioner, der ofte ses på landet, hvor også den umbragrønne farve er traditionel. Landstedet står i dag og vidner om, at små og anonyme bygninger kan være med til at løfte en stor dagsorden om bæredygtighed og liv i yderområderne.

Efter
Oven på de gamle, hvidkalkede mure fra frugtladen står et nyt træhus med en præcis, skarpskåret form – tagrenderne gemmer sig under bræddetbeklædningen, og regnvandet ledes væk via en vandspy. Frugtladen er længere end det nye hus, så der i hver ende opstår et muromkranset uderum – mod vest er gårdrummet åbent mod æbleplantagen, men kan lukkes af med revledøre. Det nye træhus hviler på en ny tømmerkonstruktion, som kan ses i stueetagens rum som grønmaledede, fritstående stolper. I stueetagens centrale rum findes en åben pejs på samme skorsten som en brændeovn i køkken- og opholdsrummet på første sal i det nye hus. Her er gulve, vægge og det øvrige interiør af træ. De store vinduer har brede vinduesbænke, hvor man kan sidde og nyde udsigten.

Før
Frugtladen var den eneste tilbageværende bygning fra saftpressestationen, som arkitekterne fik reddet i sidste øjeblik. Bygningen stod tom og trængte til en omfattende istandsættelse.

4 GODE GRUNDE

Henrik Mielke giver her nomineringsudvalgets begrundelse for, hvorfor Det Danske Landsted skal vinde Specialprisen 2021.

- 1 "Det Danske Landsted er et godt eksempel på, hvordan man kan konvertere en bygning, der ikke er i brug mere, til en ny og anderledes funktion. Her har man gjort det ved at kombinere dele af den gamle bygning med nybyg, og projektet er et meget vellykket eksempel på en forening af de to."
- 2 "Nomineringsudvalget har valgt at give Det Danske Landsted Specialprisen i år, fordi initiativet og den energi, der er blevet lagt i projektet, simpelthen fortjener det. Vi håber, at det kan være til inspiration for andre, der forhåbentlig får lyst til at prøve det her koncept af."
- 3 "Som koncept for renoveringen har man også valgt at holde bygningerne i byggestilen for området. De gamle vægge er kalket, og man går ind i den rå, gamle bygning og kan mærke, hvilken brug, der tidligere har været. Havde projektet ligget et sted i Vestjylland eller på Læsø, så var det måske tang på taget eller noget andet. Det er meget respektfuldt at renovere på denne måde."
- 4 "Der ligger ca. 60.000 tomme bygninger i Danmark. Dermed ikke sagt, at alle 60.000 kan konverteres, men mange af dem ligger naturskønt og i områder, hvor det vil være naturligt at konvertere det til andet brug. Derfor ligger der en rigtig stor eksempelværdi og sigtelinje i dette projekt. Var der ikke lavet en renovering her, så var bygningen højst sandsynligt revet ned. På den måde var der ikke kommet bolig igen. Nu har den nye ejer fået en unik bolig i et naturskønt område som et alternativ til et sommerhus i et sommerhusområde. Jeg synes, at det er rigtig sympatisk. På den her måde kommer en familie til at indgå i et lokalmiljø, hvor de kan bidrage positivt."